

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XI

BELGRADE 1980.

ког истраживачког друштва, који је одржан у Берлину од 17. до 19. октобра 1975. године и о коме нас у дванаестом броју овог часописа обавештава Михаел Фриче. Овај симпозијум је упечатљиво дао преглед резултата истраживања југоисточне Европе али, што је још важније, подстакао је на размишљања о једној јединственој методици, која би могла да служи као модел за интердисциплинарно истраживање и која би балканологији продужила право на егзистенцију.

Остали прилози: *Прилог истраживању сеоског намештаја у Румунији* (Nicolae Dunăre), *Облици кућа у југословенској Македонији* (Willi J. Eggeling), *Социјална терминологија у Бугарској 1850 — 1944* (Peter Hill), *Стилистички статус новогрчких елемената у румунском* (Kostas Kazazis), *Новогрчко λογάρι и албанско lutak* (Demetrios Moutsos), *О два гркорумунска текста из XVIII века* (Жарко Муљачић), *Неки паралелизми у новелама Царагилеса* (Rupprecht Roch), *Језик и политика на Балкану у наше доба: Албанија, Југославија и Грчка* (Stavro Skendi). Ту су и прикази књига и некролог Е. Георгијеве бугарском лингвисти Љубомиру Димитрову Андрејчину.

Тринаести број за 1977. годину, чији је обим знатно повећан, између осталих, доноси два прилога Норберта Борецког: *Лексичко-семантички односи између »Weise« и »art« у балканским језицима* (са посебним освртом на албански) и *Морфологија албанског глагола*, затим *Књижевно дело билингвалног песника Григора Прличева* Доротеје Кадах, Норберта

Рајтера *Индогерманско отбho*, два некролога (бугарском професору Кирилу Мирчеву и утицајном солунском лингвисти Н. П. Андриотису), а међу приказима књига налази се двадесет страна Ивана Галабова посвећених Шалеровој књизи *Балкански језици* (H. W. Schaller, *Die Balkansprachen*) и приказ Андриотисовог *Лексикона архаизама у новогрчким дијалектима, који је приредио Н. Ј. Sase* (Andriotis, N., *Lexikon der Archaismen in neugriechischen Sprache*).

Нарастање и отварање часописа према другим областима балканологије постаје очигледно у броју XIV за 1978. годину, у коме су се, поред лингвистичких прилога, нашли и књижевни и фолклористички радови. Након некролога које је Клаус-Детлев Гротузен написао професору Францу Мајеру и хајделбершком професору Владимиру Милојчићу, издвојили бисмо прилоге *Ритуална смрт као поетски мотив* (Gerhard Emrich), затим, *Резултати новијег истраживања бугарских дијалеката у светлу балканологије* (Maxim Sl. Mladenov — Klaus Steinke), *Синтетизам — Аналитизам* (Norbert Reiter), *Друштво Мађарске и Србије на прекретници столећа у огледалу књижевности* (Gabriella Schubert), *Латинско наслеђе у албанском и старије боравиште Албанаца* (Wolfgang Zeitler) и веома занимљив прилог Mihaela Gričea *Проблеми у настави контрастивне граматике за гастарбајтере*, прилог у коме не видимо само актуализацију и проширење балканске лингвистике већ и могућност где би она могла дати општије резултате у науци о језику.

Мирослав Вукелић

MÜNCHNER ZEITSCHRIFT FÜR BALKANKUNDE
1 Band (1978) 257 стр.

Балканско полуострво не изу­чава се само као географски по­јам већ и као историјска целина, са многим заједничким особина­ма и великим међусобним разли­кама. Етнички гледано, то је прос-

тор на коме живи прави конгло­мерат народа. Ова област је и ра­није привлачила пажњу научника, било као илирско подручје, ев­ропска Турска или, просто рече­но, југоисточна Европа. Сви се

слажу да тај крај има изузетно богату прошлост. На њему се могу изучавати стара грчка и римска култура, византијска цивилизација, Османлијска царевина и друга велика историјска питања. То је простор на коме су се сучељавали Азија и Европа, Средоземље и Подунавље. Проучавање судбине балканских народа, баш у судару тих светова, свакако је посебно занимљиво и значајно.

Истраживањем балканске прошлости бавили су се научници поникли на самом Полуострву, али многи са стране. Међу последњима, било их је доста из Немачке, посебно из Минхена. У њему су, да поменемо само најважније, деловали Ф. Фалмерајер и К. Крумбахер, Ф. Делгер, Ф. Бабингер и А. Шмаус. И данас у главном граду Баварске постоји неколико институција чији су се сарадници посветили византологији или туркологији, славистици или уопште југоисточној Европи. Зато није чудо што је ту поникао нови часопис за балканистику.

Први број почиње некрологом из пера Р. Садикџа (Приштина), нашем познатом оријенталисти Хасану Калешију (1922 — 1976), заслужном и угледном истраживачу, који је присно сарађивао са многим научним центрима у Немачкој, па и у Минхену. Уз некролог је приложена драгоценна библиографија рано преминулог научника, која сведочи, најблаже речено, о његовом сталном и плодном раду. Затим следе прилози његових колега, пријатеља и поштовалаца. Б. Атсиз (Atsiz — Минхен) пише о ставу Арбанаса према Турцима у огледалу османлијских хроника XV и XVI века, док П. Бартл (Bartl — Минхен) расправља о Мирдитима. У додатку чланка П. Бартл објавио је у целини десет докумената који се односе на време од 1789. до 1870. године, а потичу из римског архива *Propaganda fide*. М. Камај

(Самај — Минхен) публиковано је четири писма која је 1896. Х. Педерсен (Pedersen) упутио Г. Мејеру (Meyer). Она потичу из рукописног одељења Универзитетске библиотеке у Грацу, а значајна су за историју албанологије. А. Дауер (Dauer — Минхен) пише о филмској документацији која се односи на исламску културу балканских земаља, а Е. Хеш (Hösch — Минхен) о Далмацији као делу Византије, њене културе и цивилизације раног средњег века. Х-Ј. Кислинг (Kissling — Минхен) објавио је лепо документован рад о Венецији као центру обавештења о Турцима, а Х-Ј. Корнрумф (Kornrumpf — Манџи) прилог о систему управе Добруџе у последњим годинама османлијске владавине. К. Крајзер (Kreiser — Истанбул) бавио се једним дервишким манастиром у Истанбулу, а Ј. Креценбахер (Kretzenbacher — Минхен) сликањем св. Борба као антитурским мотивом балканских народа. М. Милетић (Фернеј-Волтер — Француска) дала је филолошко објашњење речи *могориш*, а С. Папакостеа (Papacostea — Букурешт) више нових података о привредним приликама у басену Црнога мора у другој половини XV века, дакле у време великог ширења Османлијске царевине. Прилог С. Џаје (Минхен) односи се на црквене прилике у средњовековној Босни.

Не упуштајући се у подробну анализу поменутих чланака, на овај начин само скрећемо пажњу нашој научној јавности, на њих и изражавамо задовољство што су се немачке колеге одужиле себима заслужног Х. Калешија. Надамо се да ће следећи бројеви овога часописа, кога је основао познати издавач Р. Трофеник (Trofenik) а уређује П. Бартл, донети вредне прилоге из прошлости свих балканских народа.

Момчило Спречић